



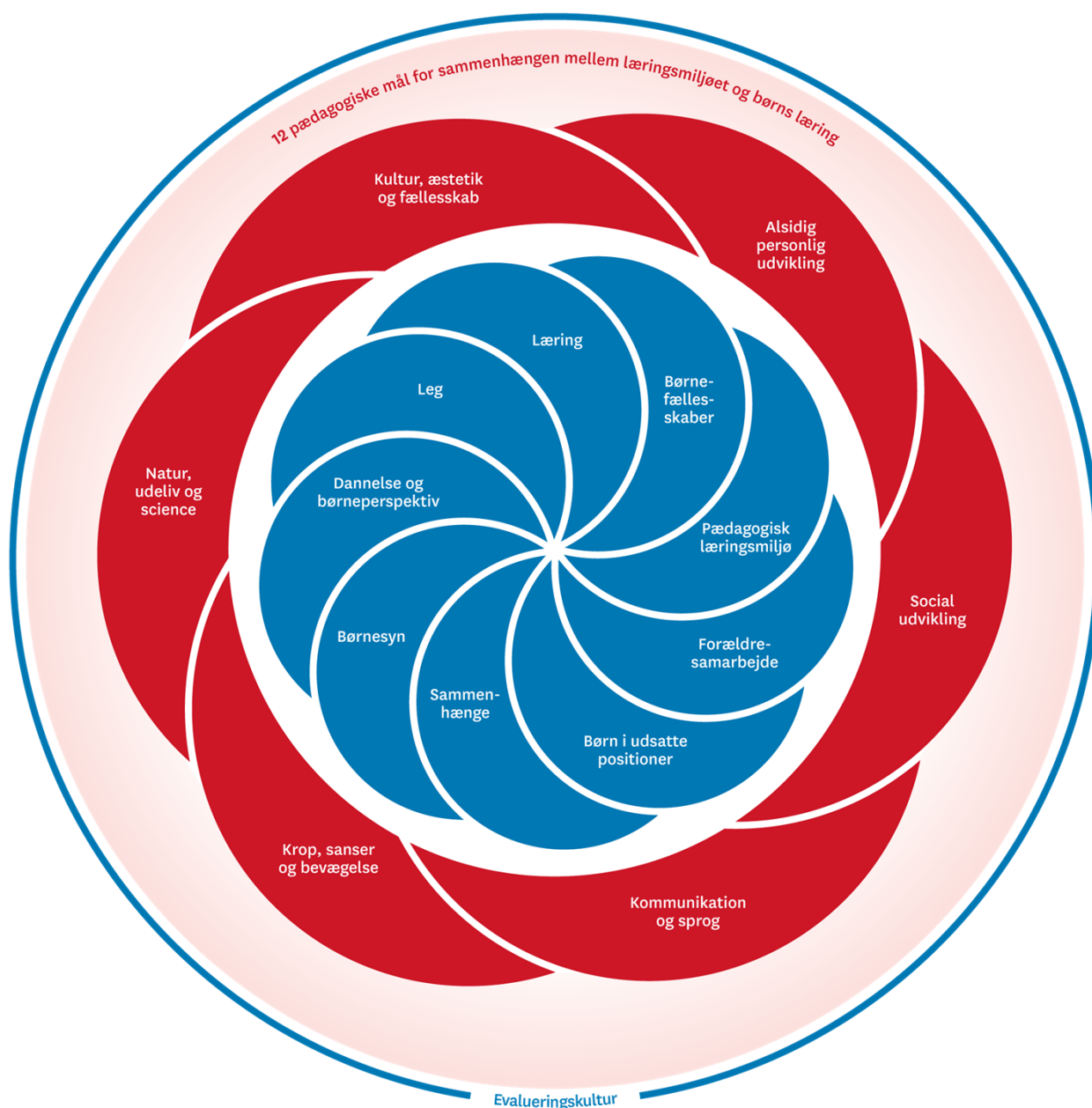
Gribskov
Kommune



Pædagogisk lærerplan for Gribskov dagpleje



Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan



Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Gribskov dagpleje består her i 2020 af 36 dagplejere, 3 dagplejekonsulenter og 1 dagplejeleder, der også har konsulentfunktioner. Vi er fordelt rundt i hele kommunen, men centreret om 3 hoveddistrikter med hver deres legestue, hvor dagplejegrupperne mødes 1 gang om ugen.

- Gilleleje, Dronningmølle og Blistrup
- Græsted
- Helsingø, Vejby, Annisse og Ramløse

Dagplejen i Gribskov kommune er DGI certificeret Leg og Bevægelsesdagpleje. Det betyder at leg og bevægelse er en central del af vores hverdag og af vores pædagogiske læringsmiljø. At være Leg og Bevægelsesdagpleje betyder, at vi tilbyder et miljø der både pædagogisk og fysisk inviterer børnene til at bevæge sig, og hvor legen har en værdi i sig selv.

Vi er et pædagogisk tilbud til de forældre, der prioriterer et trygt og udviklende læringsmiljø i mindre fællesskaber til deres børn.

Vi er organiseret ud fra en model, hvor hver dagplejer har 3 faste børn indskrevet og dermed har plads til to gæstebørn ved en kollegas fravær. Denne model er med til at sikre, at børnene ikke bliver passet mange forskellige steder, når de skal i gæstedagpleje, men som udgangspunkt kun har to faste gæstedagplejere. Udover et bedre fysisk arbejdsmiljø sikrer denne model mere tid til det enkelte barn.

Fagligt fokus.

Det at arbejde med pædagogiske læreplaner har Gribskov dagpleje gjort, siden de blev indført første gang i 2004 og de sidste 3 år på projektbasis, hvor alle 6 læreplanstemaer er i spil samtidigt, men det er første gang, at vi går så systematisk til værktøj og det resulterer i en skriftlig pædagogisk læreplan. Derfor har vi brugt hele 2019 og fortsætter i 2020 på at dykke ned i vores pædagogiske grundlag ved fælles refleksionsprocesser i alle dagplejegrupper. Disse processer har dannet grundlag for beskrivelsen af vores pædagogiske grundlag i denne skrivelse. Vi er også meget optagede af samtaler om, hvad de enkelte læringsmål i [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), betyder for vores aktuelle børnegrupper for på den måde at skabe ejerskab hos den enkelte dagplejer for vores styrkede pædagogiske læreplan. Vi anser disse refleksionsprocesser som en form for intern og daglig kompetenceudvikling, da refleksion over egen praksis danner grundlaget for egen faglig udvikling.

Udover at være DGI certificeret har vores dagplejere en lang række af forskellige kompetenceudviklingsforløb med i deres faglige rygsæk. I 2019 var alle dagplejere på 2 kompetenceudviklingsdage om børns tilknytning og i 2020 skal vi deltage i forskningsprojektet *Pædagogisk kvalitet i dagplejen* ledet af Danmarks Pædagogiske Universitet, TrykFondens Børneforskningscenter og Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE). Alle dagplejere deltager hvert andet år i et 1.hjælps kursus målrettet små børn.

Pædagogisk grundlag



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse, Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Daglejens tilgang er at dannelse af børn sker via vores børnesyn og måden vi arbejder med børnenes udvikling på gennem leg og vigtigheden af meningsfulde relationer.

Vores børnesyn er, at alle børn har en vigtig plads og en stemme ind i deres hverdag. Det er vores pædagogiske opgave at alle børn føler sig som vigtige medspillere indenfor de rammer vi udstikker. Dette bruger vi bevidst i vores hverdag med børnene. Vi er meget bevidste om måden vi taler til og om børnene, hvordan vi agerer overfor børn og forældre og at vi har positive forventninger til alle børn. Vi bruger medbestemmelse og demokrati til at lære børnene, at deres meninger og ideer har en betydning, igen indenfor de rammer vi sætter. Dette kan f.eks. være at børnene kan vælge, hvor turen ud af huset skal gå hen, selv kan bestemme pålæg til maden, hvilket legetøj, der skal leges med osv. Vi tror på at udvikling, læring og dannelse sker gennem legen og i fællesskab med andre børn. Vi arbejder med at den voksne er i øjenhøjde med barnet/børnene, er med i legen og derigennem viser og fortæller retningen, f.eks. ved at sætte ord og bevægelser på følelser og begreber: "jeg kan se du bliver glad når jeg siger sådan", "den er til dig og den er til Emma", "nu kan Gustav få lov at prøve", "spørg Lise om du må låne den bagefter" og lign. Børn ser hvad vi gør, mere end de hører hvad vi siger. Vi er bevidste om at mimikken skal følge stemmen, at vi gør det vi siger vi gør.

Børnefællesskaber er vigtige for børns udvikling, derfor arbejder vi med, at alle børn skal føle sig som en vigtig del af fællesskabet. Selvom man er et lille barn, der ikke kan gå eller snakke, kan man sagtens være en del af fællesskabet, når den voksne viser hvordan. F.eks. kan man nemt aflæse et lille barns mimik, når man henter noget legetøj, kilder det på maven eller smiler til det. Det kan de større børn sagtens lære og det udvikler deres empati at kunne aflæse ansigtsudtryk, ved at de voksne italesætter og viser dette. Den voksne har en vigtig opgave i at inkludere alle børn i fællesskabet, da det er i kontakten med andre børn at mange sociale færdigheder udvikles og læres fx at vente på tur, vise omsorg, mærke egne og andres grænser.

Vi tænker aktiviteter og lege ind, ud fra børnenes perspektiv og deres individuelle udvikling. Vi differentierer ud fra alder, behov og evner.

Vi er bevidste om at vi går foran som det gode forbillede; siger "Godmorgen" om morgenen, "Farvel" om eftermiddagen, "Jeg vil gerne have..." "Jeg kan se det er svært, jeg vil gerne hjælpe dig". At vi viser tydeligt, at vi gerne vil børnene, ligegyldigt hvad, men er tydelige omkring rammer og muligheder.

Vores fornemmeste opgave er at gå foran som det gode eksempel, gå bagved og sørge for at alle er med og gå ved siden af og understøtte børnenes udvikling.

Pædagogisk læringsmiljø



”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

- ***Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23***

Vi anser arbejdet med børns trivsel, dannelse, læring og udvikling som vores kerneopgave. Her er et trygt og stimulerende læringsmiljø afgørende. Det er her at børnene indgår i fællesskaber og samspil med andre. Et læringsmiljø er ikke bare et fysisk miljø, men i høj grad også den tilgang vi har til samværet i dagplejen, den måde vi møder børnene på, og de processer der opstår i de utallige daglige små møde-øjeblikke. Vi har hele tiden fokus på at læringsmiljøet er der fra det øjeblik børnene kommer om morgenen og lige til det øjeblik det sidste barn går hjem om eftermiddagen.

Særlige opmærksomhedspunkter i forhold til vores læringsmiljøer:

- Læringsmiljøet tilrettelægges ud fra observationer og refleksioner om børnenes individuelle udviklingsniveau og behov samt med inddragelse af børneperspektiver indsamlet i hverdagen i samspil med børnene samt vores refleksioner over egen praksis.
- Fysisk indretning; herunder legetøjets placering og vores introduktioner til brugen af dette.
- Bevægelsesredskaber er tilgængelige på lige fod med andet legetøj
- Legens centrale betydning og balancen mellem børne – og vokseninitieret leg
- Vores forpligtelser som rollemodeller
- Læringsmiljøet skal skabe fællesskaber for alle børn, bl.a. ved hjælp af de daglige rutiner, hvor vi arbejder med børnenes dannelsesprocesser. Det er her vi arbejder med selvhjulpethed, empati, venten på tur og alles værdi ind i fællesskabet. Her kan dagplejens små og overskuelige læringsmiljøer give god mulighed for at skabe plads til alle børn med deres individuelle forudsætninger.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25



Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi inddrager forældrene i det daglige arbejde med deres barns læring.

Dette sker på flere måder:

Forældrene får via Forældreintra indblik i hvad vi arbejder med i dagplejen via billeder og fortællinger.

Forældrene bliver orienteret om, hvilke sange som dagplejerne er blevet enige om at tilknytte det lærerplanstema som børn og dagplejere beskæftiger sig med for tiden.

Forældrene er orienteret via legestueprogram, hvad der skal foregå på de enkelte legestuedage.

Når dagplejerne skal forberede og planlægge det kommende lærerplanstema, kan de benytte sig af de tilknyttede logopæder (tale- og høre pædagoger) og ergoterapeuter – fysioterapeuter. Begge samarbejdspartnere har en ide om, hvordan netop deres område kan inddrages i temaet. For eksempel havde vores logopæd nogle farverige plancher med krible-krable dyr ved både skov og sø som børnene og dagplejerne kunne tale og fortælle ud fra. Plancherne hænger både i dagplejehjemmet og i legestuen. Dagplejerne inviterer forældrene med på skovtur. Børn og forældre bliver sendt ud i området for at finde forskellige krible-krable dyr. Når børn og forældre kommer tilbage, bliver glassene med de forskellige dyr sat op så alle kan kigge på dem, inden dyrene bliver sat ud i naturen igen.

Vi inviterer forældrene til fernisering i legestuen når en lærerplansperiode er færdig. Her viser børnene og dagplejerne resultatet af hvad de har beskæftiget sig med det sidste ½ år. Det kan være via billeder – collager – sange – udstillinger mv. og de færdige produkter får børnene med hjem denne dag.

Vi har også stor glæde af forældrenes viden om lokalområdet i forbindelse med ture ud i nærmiljøet - ture som har relation til arbejdet med den nye styrkede læreplan. Vi benytter os af forældrenes netværk til at komme på besøg på små landbrug hvor børnene kan kigge og røre ved dyrene – se stalde og marker – klappe geder – fodre og meget andet.

F.eks. besøger vi maskinstationen for at kigge på, og se og røre ved traktorer - mejetærskere mv. Når vi arbejder med bondegården. Vi har mulighed for at invitere forældrene med når vi har aftalt et forløb med kommunens naturvejleder. Børnene besøger bondegårde ser og rører ved dyrene, ser og rører ved afgrøder. Forældrene bliver informeret i den daglige dialog ved afhentning samt ved hjælp af video og/eller billeder af børnenes aktiviteter i løbet af dagen som kan ses på forældreintra.

Ved specielle lejligheder bliver bedsteforældrene inviteret til legestuen for at deltage i et arrangement omkring den nye styrkede læreplan. Herved får også bedsteforældrene et indblik i børnenes dagligdag og deres læringsmiljø. Til det årlige forældremøde orienterer vi om dagplejens årshjul i forhold til lærerplanstemaerne

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26



Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I dagplejen kan en udsat position være alt fra mindre bekymringer som børn der bider, sygdom i familien til skilsmisse mm. Jo tidligere vi kan hjælpe barnet, jo bedre. Dette gøres gennem en tæt dialog og i tæt samarbejde med forældrene. Tidlig indsats er en del af dagplejen og en god mulighed for at hjælpe barnet bedst mulig på vej, og give barnet den bedste start her i livet. Vi vægter en åben og ærlig dialog med forældrene hvis der opstår bekymringer, - ingen bekymringer er for små. Den åbne dialog skal skabe gennemsigtighed og tillid til at vi vil barn og familie det bedste, - det skal ses det som en hjælp. Vores udgangspunkt er, at forældrene ved mest om barnet og kender deres barn bedst. Vi skal bakke op om dette og ud fra det vejlede og hjælpe på bedst mulig måde. Alt sammen i tæt samarbejde med forældrene.

Vi møder barnet hvor det er – ud fra alder og behov, med forventninger som svarer til det som barnet kan, da vi mener dette giver mest succes. Udgangspunktet i dagplejen er tryghed, nærvær og gode relationer. Dagplejerne bruger meget tid på gulvet, hvor vi netop kan skabe denne tryghed og dette nærvær, hvor vi kan også skabe den gode øjenkontakt, som er vigtig i forhold til tilknytning. Netop øjenkontakten kombineret med en tæt berøring, gør at vi signalerer ”jeg er lige her ved siden af dig”, så barnet ikke trækker sig og søger videre. Vi inkluderer barnet i børnegruppen, da udvikling sker i samspillet med andre. Vi udfordrer barnet, så de får en oplevelse af succes og at lykkedes. Det gør vi ved at bl.a. at være anerkendende, omsorgsfulde og opmærksomme på barnets kompetencer, - for derved at højne deres mestningsoplevelser. Vi er ydermere opmærksomme på og bevidste om, hvad barnet brug for og hvad det kræver af dagplejeren, så dagplejeren på bedste vis kan hjælpe og understøtte barnet i hverdagen. Vi arbejder målrettet ud fra barnets, og har i dagplejen mulighed for at give tid og rum til i mindre gruppesammenhænge at arbejde fokuseret med barnets udfordringer – samt at give barnet den opmærksomhed og det nærvær det kræver. Vi italesætter over for de andre børn, at ”han har lige brug for at side med sutten” – vi italesætter at børn har forskellige behov.

I Gribskov kommune arbejder vi ud fra en tidlig og forebyggende tilgang. Det betyder at vi har et tæt samarbejde med tale og høre pædagoger, ergo og fysioterapeuter samt socialrådgivere og psykologer. Vi har derfor mulighed for efter aftale med forældrene at hente vejledning og den nødvendige hjælp fra disse samarbejdspartnere.

Sammenhæng til børnehave



Dagplejen har i alle distrikter et godt samarbejde med distriktets institutioner. Nogle distrikter har et mere formaliseret samarbejde end andre, men fælles for alle distrikter er, at dagplejerne kommer i institutionerne, så børnene lærer huset at kende. Via disse besøg opnår dagplejeren et kendskab til hvad den enkelte børnehave lægger vægt på i forhold til at forberede dagplejebarnet på at skulle starte i børnehave, og kan dermed sammen med forældrene forberede barnet så godt som muligt til børnehavestart. I tiden op til at et barn skal starte i børnehave tager den enkelte dagplejer barnet med på besøg i børnehaven en eller to gange. Her der mulighed for at dagplejeren kan fortælle personalet i børnehaven om barnet, hvis forældrene har givet samtykke til dette. Nogle gange arrangerer vi et særligt overleveringsmøde, hvor børnehaven, dagplejen og forældrene deltager. Dette gør vi, hvis der er særlige omstændigheder der gør sig gældende.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I dagplejen inddrager og inspireres vi, - og arbejder i høj grad med inkludering af vores nærmiljø og lokalsamfund, i udarbejdelsen af planlægningen af læreplanerne. Vi inddrager det der er omkring os, - nærmeste mose og naturområder, skoven og stranden, marker, gårdene, legepladser og parker. Alt dette i lokalsamfundet bliver en naturlig og stor del af dagplejens læringsrum, da nærmiljøet i høj grad kan byde ind med at skabe bevidsthed og læring, og dermed danne og udvikle børnene. Vi ser forældrene som en mulighed for at formidle kontakt i lokalsamfundet, da det er forældrene der ofte har et tæt kendskab til lokalsamfundet og historien.

Ydermere har dagplejen som udgangspunkt, et tæt samarbejde i de forskellige områder med eks. Plejehjem, daginstitutioner, biblioteker, idrætstilbud og kirken, som styrker barnet i forhold til dets læring. Tilbuddene varierer fra de forskellige områder. Der planlægges ud fra det enkelte tilbud i de forskellige områder af nærmiljøet, - eks kirken – juletræspyntning, julehygge og samvær eller påskegudstjeneste med grillpølser og leg i præstens have. Ofte låner vi kirkens lokaler, hvor vi har mulighed for at samle børn og familier. Biblioteker byder ind med forskellige aktiviteter ift oplæsning, teater og leg. Ydermere har vi et samarbejde med de forskellige idrætstilbud, hvor vi inviteres til bevægelse og leg. Kultursalen med fokus på DGI og bevægelse. Enkelte tilbud er traditionsbårne, hvor andre er forløb med nøje planlagte aktiviteter målrettet barnets alder og udvikling, - eks brobygning med daginstitutioner samt sang og musik på det lokale plejehjem.

En gang om året fejrer vi Dagplejens dag hvor vi er synlige i nærmiljøet. Dagen afvikles i hele landet anden onsdag i maj, og i vores dagpleje markeres den med forskellige arrangementer i form af at alle dagplejere i hvert område mødes, enten formiddag eller eftermiddag. Forældrebestyrelsen og de forældre der sidder her, kan byde ind med hvad der i deres område kan bydes ind med. De har en viden ift det lokalsamfund, som de er en del af, og er tæt på ift at vide hvad der kan bydes ind med.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

I arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, tager vi udgangspunkt i det enkelte barn. Vi bestræber os på at skabe ro til fordybelse og læring. Dette sker når den voksne er forberedt på aktiviteterne. Den voksne er rollemodel og imødekommer det enkelte barns behov og følelser. I legestuerne er der ideelle muligheder for at aldersopdele børnene og tilrettelægge aktiviteter som tilgodeser de forskellige udviklingsbehov.

Det er vigtigt for os at være opmærksomme på hvad bliver de optaget af når vi går i gang med en aktivitet eller på en tur. Det skal være helt i orden, at vi havde et formål med en aktivitet, men endte ud med et helt andet resultat en forventet.

Det er vores opgave at sætte aktiviteter i gang og prøver at pirre børnenes nysgerrighed til at deltage i dem.

Anerkendelse, respekt og et kontinuerligt fokus på det enkelte barns udviklingsbehov er altafgørende for at kunne styrke barnet i dets udvikling.

Sprogligt kunne det være ved hjælp af piktogrammer. Piktogrammer er også med til at skabe forudsigelighed i hverdagen. ”hvad skal vi i dag”. For at skabe tryghed i opstarten af et barn i dagpleje, kunne det være ved hjælp af barnets egen bog med billeder af far, mor, søskende mv.

Som dagtilbud er vi rollemodeller for børnene, og har tiden og roen til at vise og hjælpe børnene til at blive selvhjulpne.

Det er vores forpligtelse at skabe roen i dagligdagen i dagplejen – at vise hvordan vi passer på hinanden og hjælper hinanden.

Vi hjælper børnene med at skabe fortællinger om livet i dagplejen ved have billeder og det som vi har lavet fremme, så vi kan tale om det. På den måde arbejder vi den sproglige hukommelse og med æstetiske udtryksformer, samtidig med at forældrene kan følge med i livet i dagplejen.

Både i dagplejehjemmet og i legestuen skal barnet kunne finde lyst til at udfolde sig – fysisk og kreativt. Legetøj og bøger skal være let tilgængelige og indbyde til leg. Opdele legetøjet i kategorier. Vi taler om vigtigheden af at der er ro til fordybelse – ikke for meget legetøj med lyde og blink, ingen musik i baggrunden – medmindre at vi bruger musikken til et specielt formål.

Vi tager hensyn til at et dagplejebarn skal forholde sig til flere forskellige omgivelser og rutiner. I det daglige hos den primære dagplejer. I legestuen en gang om ugen. Og i gæstepleje ved fravær af den primære dagplejer. Vi arbejder på at barnet så vidt muligt bliver passet i kendte omgivelser.

De seks læreplanstemaer



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Vi sikrer børnenes sociale udvikling ved at de voksne hjælper børnene til at deltage i aktiviteter, til at blive hørt, få hjælp, støtte til at være sig selv, give udtryk for tanker og følelser og få tid og ro til at fordybe sig. Vi skal sikre læringsmiljøer, hvor børnene udvikler selvværd og får mulighed for at anvende egen selv- og

medbestemmelse på en konstruktiv måde, så de kender og kan udtrykke egne grænser og kan sætte grænser overfor andre. Det er også vigtigt at vi er rollemodeller og hjælper børnene til at indgå i en daglig og positiv kontakt til andre.

Dette sikrer vi ved at

- være lydhøre overfor børnenes forskellige behov og udviklingstrin
- understøtte børnene i, at der skal være plads til alle og at alle har noget at byde ind med
- alle følelser er acceptable, det er måden vi udtrykker dem på vi skal hjælpe børnene med
- indrette det pædagogiske læringsmiljø, så der er plads til ro og fordybelse
- være tydelige omkring rammerne for aktiviteter og udfoldelser
- være bevidste om egen mimik og egne ord, der skal være overensstemmelse i det vi siger og gør
- tilbyde børnene mulighed for deltagelse i hverdagens rutiner

Social udvikling



”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Social udvikling:

Gennem sociale fællesskaber udvikles relationer, de sociale handlemuligheder, empati og deltagelsesformer. Børnene skal trives, opleve at høre til og opleve forskellighed som en ressource.

Børnene skal lære at etablere en positiv kontakt til andre samt at være sammen med andre børn, finde på lege, gøre det samme som de andre, skiftes til at bestemme hvad der skal leges, og vi voksne italesætter og viser, hvordan man er en god ven.

Dette sikrer vi ved at

- alle børn føler sig som en betydningsfuld del af fællesskabet: dette kan vi gøre ved at fremhæver hvert barn ved navns nævnelse fx starte en samling med en navnesang.
- der er positive forventninger til alle børn: dette kan vi gøre ved at sige højt ”det kan du godt og jeg er lige her for at hjælpe dig”
- vi som voksne viser hvordan man udviser omsorg, trøst og empati
- vi tilbyder muligheder for at danne positive relationer til de andre børn
- hjælpe med håndtering af konflikter og sætte ord og mimik på følelser og handlinger, der viser vejen fremad: vi sætter ord på børnenes følelser og forslå handlinger, som er passende. Nogle gange kan det være at sætte ord på i stedet for fysiske handlinger.

Kommunikation og sprog



”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Her er et eksempel på en oversættelse af ovenstående mål så de giver mening for vores børnegruppe fra 0-3 år.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at alle børn erhverver sig før-sproglige kommunikative kompetencer. Det vil sige at de begynder at kæde konkrete og ord sammen, så der opstår en forståelse og børnene begynder at reagere med blikretning, pludren, fagter og mimik. Senere kommer der ord på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever sproglige rollemodeller, der italesætter og forklarer handlinger hos både børn og voksne. Hjælper med at sætte ord på behov og følelser. Hjælper dem sprogligt til at indgå i fællesskaber. De voksne hjælper børnene gennem genfortællinger i at opøve en sproglig hukommelse fx ved at de voksne sammen med barnet øver dialog om hvad der er sket tidligere på dagen.

Dette sikrer vi ved at

- vi som voksne kommunikerer på en understøttende, inddragende og udfordrende måde
- barnet inddrages aktivt
- der tales med barnet og ikke til barnet
- vi hjælper barnet med at sætte ord på, fortolke og udvide, hvad barnet siger med udgangspunkt i barnets aktuelle udviklingsniveau

- sprog og kommunikation indgår i alle aktiviteter
- lege med sproget gennem bl.a. dialogisk læsning, rim, sange og konkrete, såsom dyr der passer til den sang, der synges

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Kroppen skal på mange forskellige måder bruges, udfordres, eksperimentere og mærkes. Alle børn skal opleve krops- og bevægelsesglæde, blive fortrolige med deres krops funktioner og sanser. Vores sansesystem udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer.

Dette sikrer vi med ved at:

- Præsentere og gennemføre aktiviteter på forskellige typer af underlag fx blødt, hårdt, jævnt og ujævnt både inden – og udendørs. Dette styrker balancen, spændingstilstand i musklerne, bevægelighed og udholdenhed.
- Stimulere alle barnets sanser ved at give børnene muligheder for lugte, føle, smage, høre, se, mærke, også ukendte fænomener og alle slags vejr.
- Gennem bevægelse at lære egen krop og dets signaler at kende.

Når vi arbejder med pædagogiske læreplaner arbejder vi med projekter fx Krible krable eller Bondegården.

Her efterligner vi dyrenes bevægelser og tager sanserne i brug, når vi lugter og nogle gange smager på fx foder eller de produkter, som dyret kan forarbejdes til. I naturen mærker vi på forskellige strukturer som træer eller når vi vender sten og træstubbe for at lede efter biller.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I naturen skal børnene eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Der arbejdes med betydningen af bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske læringsmiljø skal udvikle deres nysgerrighed og give dem lyst til at udforske naturen.

Dette sikrer vi ved at:

- Præsentere børnene for glæden ved at færdes i naturen i al slags vejr.
- Give børnene et bredt kendskab til naturens indhold og bæredygtighed fx ved sammen med børnene at plante, passe, høste og derefter spise det høstede.
- Eksperimentere med naturens indhold i forbindelse med skabende æstetiske processer.
- Tænke i før-matematiske tilgange fx ved at tælle og kategorisere planter og dyr.
- Bruge vores udearealer som et naturligt læringsrum, hvor vi udvikler vores science-pædagogik ved at være nysgerrige, undrende og eksperimenterende.
- At vi som voksne er deltagende og medundersøgende.

De brede læringsmål oversat til en af vores børnegrupper kunne se således ud:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn sammen med en nærværende voksen opdager og undersøger forskellige naturmaterialer og de processer der helt naturligt sker i naturen fx grave i forskellige materialer og undersøger hvad der er under sten og stubbe. Børnene skal være med til at så,

pas det de har sået fx karse eller lign. Dette kan der tages billeder af, som kan sættes sammen til en film. Børnene skal få en begyndende forståelse for bæredygtighed i forbindelse med fx affald i naturen.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at børnene i naturen får en begyndende forståelse for relationspar, fx stor/lille, hård/blød, kort/lang. Samt årsag, sammenhænge og virkning.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur aktiverer børns sanser og følelser. De skal møde læringsmiljøer, hvor de kan få mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder, møde nye sider af sig selv, forstå deres omverden, møde egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. Vi er medvirkende til at give dem kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, hvor vi stimulerer deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed.

Dette sikrer vi ved:

- At alle børn indgår i ligeværdige fællesskaber At det pædagogiske læringsmiljø understøtter alle børns nysgerrighed ved fx at præsentere dem for mange forskellige materialer
- At præsentere børnene for forskellige kulturelle udtryksformer som fx samlinger, sanglege og arrangementer ud af huset
- At præsentere børnene for pædagogisk it

Evalueringskultur



”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I dagplejen har vi hidtil arbejdet med systematisk evaluering i forbindelse med vores 2 læreplansprojekter hvert år. Den evaluering som er sket i hverdagen indtil nu, har ikke haft et systematisk præg, hvilket vi nu øver os på. Vi arbejder med 3 niveauer af evaluering.

1. **Forvaltningsniveau:** her holdes øje med om vi flytter børnene i en positiv retning, at der er progression. Her bruger vi data fra målinger i Hjernen og Hjertet.

2. **Individuel evaluering:** når den enkelte voksne stiller spørgsmål ved sine egne valg og handlinger i løbet af dagen og bruger disse refleksioner til at foretage nødvendige justering i praksis.
3. **Fælles/gruppeevaluering:** Et konkret eksempel på en gruppeevaluering kan se sådan ud: Som en del af arbejdet med at opbygge en systematisk evalueringskultur også i hverdagen har vi valgt at have post it blokke tilgængelige i legestuerne, hvor alle i middagsstunden bruger de første 5 minutter efter at børnene er puttet, hvor der skal noteres noget der gik godt og hvorfor, eller noget der ikke gik godt, og hvorfor. Disse refleksioner skal så deles i gruppen, og derefter sættes på en "plakat". Hver måned samles noter ind og sættes i et evalueringshæfte.

Tanken er, at alle disse hverdagevalueringer skal kvalificere projektevalueringerne samt den store evaluering på selve vores skriftlige læreplan. For os er det vigtigt at vores evalueringer tilfører værdi til vores pædagogiske arbejde og at der kan ses en sammenhæng med kerneopgaven. Dette er vigtigt for medarbejdernes motivation for at indgå i arbejdet, så det ikke opleves som tid, der går fra vores kerneopgave. Det er ud fra denne forståelse, at vi kontinuerligt udvikler både vores evalueringskompetencer, men også vores evalueringsredskaber, så vi oplever at det hele hænger sammen og giver mening. Det at opbygge en systematisk evalueringskultur er en kontinuerlig proces, hvor vi hele tiden skal udvikle os og blive bedre.

De 3 typer af evaluering skal sammen med data fra Hjernen og Hjertets målinger på progression i børnenes udvikling hjælpe os i vores evaluering på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, når vi hvert andet år skal evaluere den pædagogiske læreplan.